

ראשית לכרך הרביעי

עיקרו של כרך זה הריהו החיבור הגדול 'על דברי ימי ישראל, עיונים מן ההיקף ובתוכן'; היה זה חיבורו האחרון של שב"ד אשר בו הוא עסק עד מותו – ולא זכה לסיימו.

אל החיבור הזה ראינו לנכון לצרף עוד שני חיבורים אשר ענינם הישיר הוא בניתוח דברי ימי האומה: האחד הוא 'לאחדות ההיסטוריה של העם וארצו' אשר נכתב בתש"ך ו'הוסע' לכאן מן הכרך הראשון, והשני הוא 'הפשרה והפשר ההיסטורי של בית שני' אשר נכתב בתשכ"ז ו'נדחה' לכאן מן הכרך השלישי. לשלושת החיבורים הללו – המהווים את 'החטיבה ההיסטורית' בכרך – הקדמנו עוד שני חיבורים, אשר הועברו לכאן מן הסיבה הטכנית של הצורך באיזון כמותי בין הכרכים; האחד הוא 'התקדמות ורומנטיקה על פי תורת ישראל' (תשכ"ד), אשר בולט גם בו ניתוח מהותם של דברי ימינו, והשני הוא חיבור גדול 'על אמנות ותרבות ותורת ישראל' (תשכ"ו), אשר נוח היה להעבירו ממקומו הטבעי בכרך ג' מפני שזיקתו למאורעות התקופה איננה כה הדוקה.

עוד באשר לחריגות מן הסדר הכרונולוגי המתייחסות לכרך זה, ראה בסקירה 'שלושים שנות יצירה – כתבי שב"ד לאורך ציר הזמן', בכרך א', תחתית עמ' 28, ככותר השייך לשנת תשל"ז ובהערה 3 המוסבת עליו, וכן בהערה 17.

בדפי הראשית לכתבים, בתחילת כרך א', הרחבנו מעט על מלאכת העריכה – ופרטי-דברים בנושא זה ניתנו במוסף שהוכתר 'בשולי המהדורה', בסוף אותו כרך. כאן נזכיר רק שלושה כללים עיקריים:

- דברים האמורים בין סוגריים רבועים – הן בתוך הרצאת שב"ד, והן כתוספת להערותיו – הריהם תמיד דברי העורך, ואילו דברים מוסגרים של שב"ד יבואו בין סוגריים עגולים. (רק בתוך רצף דברי העורך – במקום שאין הקורא עלול לטעות – יכול שתבואנה מילים בין סוגריים עגולים).

- כל ההערות המצויינות באותיות הריהן הערותיו של שב"ד, ואילו הערות העורך נתונות בציוני ספרות.
- מילים לועזיות – כאלה שאינן בשימוש יומיומי – פורשו ב'גלוסר' אשר בסוף כל כרך, ובגוף ההרצאה סומנו מילים אלה בטבעת עילית. (לכלל זה יש להוסיף סייג: סימון הטבעת לא ניתן כאשר מונח כלשהו חזר ונשנה כמה פעמים במהלך הדיון; על-כן ישנם מופעים רבים בהם קיים בגלוסר הסבר למונח, על-אף שאין הוא מסומן באתרו).

- נשוב ונזכיר גם כאן, כי למהדורתנו זו נלווה תקליטור המחזיק מהדורה דיגיטלית מלאה של כתבי שב"ד – והמהנה גם מפתח עניינים כללי. משתמשי המחשב יוכלו אפוא לעיין בכתבים על-גבי הצג, כשם שיוכלו לאתר כל איזכור – בין בחיפוש חופשי ובין באמצעות רשימת הערכים המוגשת על-ידנו.
- כל הפירוט באשר למהדורה הדיגיטלית – אין כאן מקומו, והריהו נתון בעלון מיוחד לעניין זה, הארוז עם התקליטור.
- באותו עלון נמצאת גם גלויית-משוב, המיועדת לכל קורא אשר יחפוץ למלאה – (לא רק למשתמשי המחשב) – ועל-כן, נא יואילו קוראינו שלא לפסוח על העיון בעלון הנלווה הזה.

